

Kulturförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2021-02-23

Diarienummer:
KTN-2021-00035

Handläggare:
Pia Sörås Staflin, Anna Röst

Yttrande över detaljplan för kvarteret Siv

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för Kvarteret Siv.

Ärendet

Detaljplanen syftar till att möjliggöra en ny kontors- och hotellbyggnad samt en gång- och cykelväg utmed järnvägen. All befintlig bebyggelse i kvarteret ska rivas och ersättas av en ny byggnad med sex till sju våningars höjd. Planområdet är centralt beläget i innerstaden, med Uppsala Konsert & Kongress som granne. Kvarteret Siv ligger i siktlinjen från Uppsala Konsert & Kongress foajévåning där besökarna har utsikt mot märkesbyggnaderna slottet, domkyrkan och Carolina Rediviva. I planområdet har siktstudier utförts som visar att märkesbyggnaderna är fortsatt synliga efter planens genomförande. Dock ger den lägre volymen i mitten endast en begränsad siktlinje. Den befintliga byggnaden är en tidstypisk representant för 1960-talet storskaliga byggande, men kan inte anses i sig ha så höga kulturhistoriska värden att ett bevarande på bekostnad av andra allmänna intressen är motiverat. Kulturförvaltningen har inga invändningar mot ny bebyggelse i kvarteret Siv, men befarar att föreslagna planbestämmelser om högsta takhöjd minskar allmänhetens möjlighet att ta del av stadens riksintressanta siluett och de viktigaste landmärkena från Uppsala Konsert & Kongress foajévåning.

Beredning

Ärendet är berett av kulturförvaltningen med hjälp av Anna Röst, konsult kulturarv. Ärendet har inga konsekvenser sett ur perspektiven för barn, jämställdhet eller näringsliv.

Föredragning

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för kvarteret Siv i samrådsskede 22 januari – 5 mars 2021. Förlängd svarstid är beviljad till 26 mars.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra en ny kontors- och hotellbyggnad och säkerställa nybyggnad med hög arkitektonisk kvalitet, samt en gång- och cykelväg utmed järnvägen.

Planområdet är centralt beläget i innerstaden, med Uppsala Konsert & Kongress (UKK) och Godsmagasinet som två av de närmaste grannarna. Bebyggelsen i de omgivande kvarteren är av mycket varierad karaktär, med byggår från 1800-talet och framåt. Kvarteret Siv är bebyggt med en tidstypisk storskalig 1960-talsbyggnad med volymer från två till sex våningar.

Kulturarv i planområdet

Planområdet ligger inom riksintresseområdet C40 Uppsala stad. Den del av riksintresset som berörs av förändring i planområdet är Vaksalagatan, anlagd på 1600-talet som infartsväg till staden. En viktig del i riksintresset är också uttrycken för centralmakt, kyrka och universitet och de siktlinjer som genom stadens topografi och bebyggelse gör dessa synliga över stora delar av staden. Kvarteret Siv ligger i siktlinjen från Uppsala Konsert & Kongress foajévåning där besökarna har utsikt mot märkesbyggnaderna slottet, domkyrkan och Carolina Rediviva.

Kulturarv i planförslaget

All befintlig bebyggelse i kvarteret rivs och ersätts av en ny byggnad med sex till sju våningars höjd. Av hänsyn till Uppsala Konsert & Kongress och de ovan nämnda märkesbyggnaderna är volymen lägre i mitten av kvarteret. I planområdet har siktstudier utförts som visar att märkesbyggnaderna är fortsatt synliga efter planens genomförande. Dock ger den lägre volymen i mitten endast en begränsad siktlinje.

Längs med Vaksalagatan påverkas stadsbilden av en något högre byggnadsvolym, men ingen siktlinje förvanskas (längs med gatan är stadens märkesbyggnader inte synliga).

Den befintliga byggnaden är förvisso tidstypisk representant för 1960-talet storskaliga byggande, men kan inte anses i sig ha så höga kulturhistoriska värden att ett bevarande på bekostnad av andra allmänna intressen är motiverat. En ny byggnad i samtida arkitektur av hög kvalitet kommer att bli ett positivt tillskott i en redan varierad stad.

Däremot kan siktlinjen från UKK, mot märkesbyggnaderna komma att påverkas negativt av planförslaget.

När UKK uppfördes var tanken att byggnaden skulle få en storslagen karaktär med respekt för, och i samspel med, Uppsalas historiska byggnader. Huset skulle vara en hög, fristående byggnad som var synlig över stadens övriga bebyggelse och omgiven av en torgyta. UKK skulle erbjuda en vidsträckt utsikt över Vaksala torg, domkyrkan, universitetsbiblioteket och slottet.

UKK är en spaltad kristallisk monolit där ett horisontalt snitt delar husets karaktärsfulla övre del mot den övriga byggnaden. Det horisontella snittet sammanfaller med en foajé där besökare till huset kan gå runt stora salen och samtidigt betrakta staden genom stora fönsterpartier.

UKK:s karaktär av offentlig byggnad ger allmänheten tillgång till foajéplanet för att betrakta utsikten över Uppsala men också siluetten. I denna mening kan utsikten från UKK:s foajéplan betraktas som varande av allmänt intresse.

I tidigare samrådsyttrande för planområdet (KTN 2016-0287) har kulturnämnden anfört att tillkommande bebyggelse i kvarteret Siv inte får påverka utsikten mot siluetten från UKK:s foajé och att ingen del av den tillkommande bebyggelsen i kvarteret Siv får ha en höjd överstigande 28,66 meter.

Kulturförvaltningen har inga invändningar mot ny bebyggelse i kvarteret Siv, men befarar för att föreslagna planbestämmelser om högsta takhöjd minskar allmänhetens möjlighet att ta del av stadens riksintressanta siluett och de viktigaste landmärkena från UKK:s foajé.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2021-02-23

Bilaga 1, Samrådsyttrande – Detaljplan för Kvarteret Siv

Planhandlingar finns att hämta på:

<https://bygg.uppsala.se/samhallsbyggnad-utveckling/detaljplanering/detaljplaner-oppna-for-synpunkter/>

eller

<https://bygg.uppsala.se/samhallsbyggnad-utveckling/detaljplanering/avslutade-samrad-eller-granskning-2021/>

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson

Direktör, chef för kulturförvaltningen

Datum:
2021-02-24

Diarienummer:
KTN-2021-00035

Plan- och byggnadsnämnden

Samrådsyttrande detaljplan Kvarteret Siv (PBN-2019-001087)

Kulturnämnden har tagit del av rubricerade planförslag och avger följande yttrande.

Planområdet ligger inom riksintresseområdet C40 Uppsala stad. Den del av riksintresset som berörs av förändring i planområdet är Vaksalagatan, anlagd på 1600-talet som infartsväg till staden. En viktig del i riksintresset är också uttrycken för centralmakt, kyrka och universitet och de siktlinjer som genom stadens topografi och bebyggelse gör dessa synliga över stora delar av staden. Kvarteret Siv ligger i siktlinjen från Uppsala Konsert & Kongress foajévåning där besökarna har utsikt mot märkesbyggnaderna slottet, domkyrkan och Carolina Rediviva

Den befintliga byggnaden i kvarteret Siv är en tidstypisk representant för 1960-talet storskaliga byggande, men kan inte anses i sig ha så höga kulturhistoriska värden att ett bevarande på bekostnad av andra allmänna intressen är motiverat. En ny byggnad i samtida arkitektur av hög kvalitet kommer att bli ett positivt tillskott i en redan varierad stadsbild i denna del av innerstaden. Däremot kan siktlinjen från Uppsala Konser & Kongress (UKK) mot märkesbyggnaderna komma att påverkas negativt av planförslaget.

När UKK uppfördes var tanken att byggnaden skulle få en storslagen karaktär med respekt för, och i samspel med, Uppsalas historiska byggnader. Huset skulle vara en hög, fristående byggnad som var synlig över stadens övriga bebyggelse och omgiven av en torgyta. UKK skulle erbjuda en vidsträckt utsikt över Vaksala torg, domkyrkan, universitetsbiblioteket och slottet.

UKK är en spaltad kristallisk monolit där ett horisontalt snitt delar husets karaktärsfulla övre del mot den övriga byggnaden. Det horisontella snittet sammanfaller med en foajé där besökare till huset kan gå runt stora salen och samtidigt betrakta staden genom stora fönsterpartier.

UKK:s karaktär av offentlig byggnad ger allmänheten tillgång till foajéplanet för att betrakta utsikten över Uppsala men också siluetten. I denna mening kan utsikten från UKK:s foajeplan betraktas som varande av allmänt intresse.

I tidigare samrådsyttrande för planområdet (KTN 2016-0287) har kulturnämnden anfört att tillkommande bebyggelse i kvarteret Siv inte får påverka utsikten mot siluetten från UKK:s foajé och att ingen del av den tillkommande bebyggelsen i kvarteret Siv får ha en höjd överstigande 28,66 meter.

Kulturnämnden har inga invändningar mot ny bebyggelse i kvarteret Siv, men befarar för att föreslagna planbestämmelser om högsta takhöjd minskar allmänhetens möjlighet att ta del av stadens riksintressanta siluett och de viktigaste landmärkena från UKK:s foajéplan och vill därför att höjdbestämmelserna i detaljplanen regleras med hänsyn till att tillkommande bebyggelse inte ska ha en negativ inverkan på den betydande siktlinjen.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Samuel Lundström
Nämndsekreterare